

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს პლენუმს

საქმე: კონსტიტუციური სარჩელი №1979, საქართველოს პარლამენტის წევრთა ჯგუფი (88 წევრი) პოლიტიკური პარტიების საქმიანობის კონსტიტუციურობისა და აკრძალვის საკითხზე

მოსარჩელე: საქართველოს პარლამენტის წევრთა ჯგუფი (88 წევრი)

მოპასუხე: მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება „კოალიცია ცვლილებისთვის გვარამია მელია გირჩი დროა“ (საიდენტიფიკაციო ნომერი 415030022)

მოპასუხის წარმომადგენლები: [სახელი, გვარი, სტატუსი, საკონტაქტო მონაცემები]

შუამდგომლობა

მტკიცებულებების გამოთხოვის და მოწმეთა გამოძახების შესახებ

„საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 24-ე მუხლის, 27² მუხლის მე-2 პუნქტის, 27⁵ მუხლის პირველი პუნქტის „ზ“ ქვეპუნქტის, 27⁶ მუხლის მე-3–მე-5 პუნქტებისა და 29-ე მუხლის პირველი პუნქტის საფუძველზე.

I. საპროცესო საფუძველი

1. სასამართლომ 2026 წლის 21 ოქტომბრის განჩინებით არ დააკმაყოფილა მოპასუხის შუამდგომლობა №1 კომისიის მასალების დაუშვებელ მტკიცებულებად ცნობის შესახებ, თუმცა განაცხადა, რომ დროებითი საგამოძიებო კომისიის დასკვნაში მოყვანილ ფაქტებს ა პრიორი არ გაიზიარებს და მათ გამოიკვლევს. მოპასუხე ამ განცხადებას ეყრდნობა. რაკი დასკვნის ფაქტები დადგენილად არ ითვლება და გამოკვლევას ექვემდებარება, სარჩელის ის მტკიცებები, რომლებიც მხოლოდ დასკვნაზე მითითებით არის „დადასტურებული“, ამ ეტაპზე დაუმტკიცებელია, ხოლო მტკიცების ტვირთი მოსარჩელეზე რჩება.
2. ორგანული კანონის 32-ე მუხლის პირველი პუნქტით „მტკიცებულებათა გამოკვლევა წარმოებს კანონით დადგენილი წესით“. გამოკვლევა შესაძლებელია მხოლოდ იმ მასალისა, რომელიც საქმეშია, რომელზეც მოპასუხეს წვდომა აქვს და რომლის გაქარწყლების შესაძლებლობაც მას 29-ე მუხლის პირველი პუნქტით ეძლევა. დასკვნის ნარატივის წაკითხვა

გამოკვლევა არ არის. 24-ე მუხლის პირველი პუნქტით ყველა სახელმწიფო ორგანო „ვალდებულია შეასრულოს საკონსტიტუციო სასამართლოს... მოთხოვნები“, მე-2 პუნქტით სასამართლო „უფლებამოსილია საქმის გადაწყვეტასთან დაკავშირებით მიიღოს ინფორმაცია ყველა სახელმწიფო ორგანოდან“. 27⁵ მუხლის პირველი პუნქტის „ზ“ ქვეპუნქტით მტკიცებულებების გამოთხოვისა და მოწმეთა გამოძახების შუამდგომლობებს სასამართლო სხდომაზე წყვეტს, 27² მუხლის მე-2 პუნქტით კი უფლებამოსილია გადადოს განხილვა, „თუ აუცილებელია... დამატებითი მტკიცებულებების გამოთხოვა“. 27⁶ მუხლის მე-3–მე-5 პუნქტებით სასამართლო ისმენს მოწმეებს და მხარეები მათ შეკითხვებს უსვამენ.

II. გასარკვევი გარემოებები

3. სასამართლომ გამოკვლევის საგანი თავად განსაზღვრა: დასკვნის ფაქტები. მოპასუხე ამ საგანს ხუთ კონკრეტულ გარემოებად შლის. თითოეული სარჩელის კონკრეტულ ადგილს უკავშირდება და თითოეულისთვის შემდეგ ნაწილებში მტკიცებულება ან მოწმეა დასახელებული.
4. **გარემოება N1. 2024 წლის 26 ოქტომბრის არჩევნების შედეგების არაღიარება.** სარჩელის I.3.2 ნაწილით ოპოზიციურმა პარტიებმა, მათ შორის მოპასუხემ, არჩევნების შედეგები „უარყვეს“ და პარლამენტი „არალეგიტიმურად გამოაცხადეს“, ხოლო „ამ პოლიტიკური პარტიების შეფასების საპირისპირო ფაქტები დაადასტურა... გამოძიებამ“ (96-ე და 97-ე სქოლიოები). გასარკვევია: რას ეფუძნებოდა მოპასუხის პოზიცია (საერთაშორისო სადამკვირვებლო მისიების დასკვნები, დოკუმენტირებული დარღვევები) და რა დაადგინა გამოძიებამ რეალურად, რომელი საპროცესო აქტით და რა სტატუსით. ეს გარემოება მოპასუხის მიმართ წაყენებული დასკვნით წაყენებული „საბოტაჟის“ ბრალდების ფაქტობრივი ბირთვია.
5. **გარემოება N2. 2008 წლის აგვისტოს ომის დაწყების გარემოებები.** სარჩელის I.4.1 ნაწილით „საქართველოს იმდროინდელმა ხელისუფლებამ შექმნა ნიადაგი ცხინვალის რეგიონში საოკუპაციო ძალის შესაჭრელად“ (121-ე სქოლიო, რომელიც მხოლოდ დასკვნას ეყრდნობა). გასარკვევია: რა ხდებოდა 2008 წლის 1–8 აგვისტოს, ვინ დაიწყო საომარი მოქმედებები და რა ფაქტობრივ პოზიციას იცავდა თავად საქართველოს სახელმწიფო ამ საკითხზე 2008–2026 წლებში ევროპული სასამართლოს, სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოსა და ჟენევის დისკუსიების წინაშე. ეს გარემოება მოპასუხეს პირდაპირ ეხება: სარჩელი მოპასუხის დღევანდელ ქმედებებს 2008 წლის ომამდელ ქმედებებთან აიგივებს („იგივე ფორმითა და ხარისხით, რა ფორმითა

და ხარისხითაც ამას 2008 წლის ომამდე „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა“ ახორციელებდა“, I.4.2, 126-ე სქოლიოს პარაგრაფი) და 2008 წლის დასკვნისეულ ვერსიას მოპასუხის „განჭვრეტადობის“ და „შეგნებული“ მიზნის საზომად იყენებს. თუ 2008 წლის ვერსია არ დადასტურდა, მოპასუხის მიმართ ეს შედარებაც საფუძველს კარგავს.

6. **გარემოება N3. 2007 წლის დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეული.** სარჩელის I.4.1 ნაწილით ერთეულის შექმნა „საქართველოს სახელმწიფო ინტერესების ღია და უხეში ღალატი იყო“ (117-ე სქოლიო). გასარკვევია: როგორ მოეპყრო ამ ერთეულს 2012 წლის შემდგომი სახელმწიფო, შეინარჩუნა, დააფინანსა და ხელმძღვანელები დანიშნა თუ „ღალატად“ შეაფასა. სარჩელი 2004–2012 წლების ქმედებებს მოპასუხეზე „უწყვეტობის“ ლოგიკით ავრცელებს (I.4.2 პირველი აბზაცი: ქმედებები „მჭიდროდ დაკავშირებულ“ პარტიებთან ერთად „განაგრძო“), ამიტომ მოპასუხეს ამ შეფასების გაქარწყლების უფლება აქვს.
7. **გარემოება N4. დასკვნის წყაროები, სტატუსი და მეთოდი.** სარჩელის ცხრა პარაგრაფი ფაქტებს „დასკვნაში ასახული ფაქტებითა და მტკიცებულებებით, აგრეთვე სხვა სათანადო წყაროებით“ ამტკიცებს (36-ე, 38-ე, 67-ე, 68-ე, 70-ე, 109-ე, 125-ე, 126-ე და 135-ე სქოლიოები); მათგან 125-ე, 126-ე და 135-ე სქოლიოების პარაგრაფები მოპასუხის დღევანდელ საქმიანობას ეხება, 109-ე ომის ბლოკს, დანარჩენი ხუთი 2004–2012 წლების ქმედებებს, რომლებსაც სარჩელი მოპასუხეზე იმავე „უწყვეტობით“ ავრცელებს. გასარკვევია: არსებობს თუ არა დასკვნის გარდა რაიმე მტკიცებულება; არის თუ არა დასკვნა სახელმწიფოს პოზიცია თუ ერთი პარტიის დოკუმენტი; რა მასალით „დადგინდა“ მოპასუხის მიმართ ფაქტები და რატომ არ აისახა დასკვნის შეფასებით ნაწილში მისივე 326-ე გვერდზე აღწერილი ჩვენებები 2008 წლის 1–7 აგვისტოს ცეცხლზე. სასამართლოს განცხადებიდან ეს გარემოება პირდაპირ გამომდინარეობს: დასკვნის ფაქტების გამოკვლევა მისი წყაროებისა და მეთოდის გამოკვლევაა.

III. მოთხოვნები მოსარჩელისადმი

8. **მოთხოვნა N1. 97-ე სქოლიოს დაზუსტება.** მოსარჩელემ დააზუსტოს, რომელი „საპირისპირო ფაქტები“ დაადასტურა გამომიებად, რომელი საპროცესო აქტით და რა სტატუსით არის ისინი დადგენილი, არის თუ არა გამომიება დასრულებული და რა შედეგით, და წარადგინოს შესაბამისი აქტი. გასარკვევი გარემოება: ა. დასაბუთება: სქოლიო გენერალური პროკურატურის 2025 წლის 15 იანვრის განცხადებას უთითებს „მიმდინარე გამომიების შუალედურ

შედეგზე“. შუალედური განცხადება საპროცესო აქტი არ არის და ფაქტს არ ადგენს. მოპასუხე გამოძიების მასალებზე წვდომას არ ფლობს და მის სტატუსს ვერ გადაამოწმებს.

9. **მოთხოვნა N2. 133-ე სქოლიოს დაზუსტება.** მოსარჩელემ მიუთითოს, 133-ე სქოლიოში მითითებული განცხადების რომელი კონკრეტული სიტყვები მიიჩნევს ოკუპირებული ტერიტორიების „ჩაბარებისა“ და „მოშორების“ მინიშნებად, და წარადგინოს განცხადების სრული ჩანაწერი და ტრანსკრიპტი იმ სახით, რა სახითაც მას ეყრდნობა. გასარკვევი გარემოება: ბ. დასაბუთება: სარჩელი განცხადებას ციტირებს ნაწილობრივ და დასკვნას („მინიშნების თანახმად“) მოსარჩელის ინტერპრეტაციით გამოჰყავს. სასამართლომ განცხადება სრულად უნდა გამოიკვლიოს, რისთვისაც ჯერ უნდა იცოდეს, რას ედავებიან ზუსტად.

IV. გამოსათხოვი დოკუმენტები

A. საქართველოს იუსტიციის სამინისტროდან

10. **მოთხოვნა N3.** ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს საქმეზე Georgia v. Russia (II) (№38263/08) საქართველოს მთავრობის მიერ წარდგენილი მემორანდუმის არსებით საკითხებზე და სამართლიანი დაკმაყოფილების მოთხოვნის ის ნაწილები, რომლებიც 2008 წლის 1–8 აგვისტოს მოვლენებსა და შეიარაღებული კონფლიქტის დაწყების გარემოებებს ეხება. გასარკვევი გარემოებაა, რა ფაქტობრივ ვერსიას იცავდა საქართველოს სახელმწიფო 2012–2024 წლებში სტრასბურგში, მათ შორის რუსეთის შეიარაღებული ძალების საქართველოს ტერიტორიაზე შემოსვლის დროზე და 7 აგვისტოს წინა დღეების ცეცხლზე. თუ ეს ვერსია დასკვნის ვერსიას ეწინააღმდეგება, სასამართლოს წინაშე ერთი და იმავე სახელმწიფოს ორი შეუთავსებელი პოზიცია დგას და დასკვნის ვერსია დადგენილად ვერ ჩაითვლება. რატომ ვერ მოიპოვებს მოპასუხე: ევროპული სასამართლოს წინაშე წარდგენილი მხარეთა მემორანდუმები არ ქვეყნდება და მხოლოდ მთავრობის ხელთაა.
11. **მოთხოვნა N4.** საქართველოს მიერ სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს პროკურორისთვის 2008–2022 წლებში გადაცემული მასალების ნუსხა და სახელმწიფოს პოზიციის ამსახველი დოკუმენტები 2008 წლის ომის დაწყების გარემოებებზე. გასარკვევია, წარმოება ICC-01/15, რომელიც სახელმწიფოსთან თანამშრომლობით მიმდინარეობდა, რა ფაქტობრივ ვერსიას

აწვდიდა სახელმწიფო პროკურორს, ომის დაწყების გარემოებების გამოკვლევისთვის პირდაპირ რელევანტურია. რატომ ვერ მოიპოვებ მოპასუხე: სახელმწიფოსა და პროკურორის კორესპონდენცია საჯარო არ არის.

12. **მოთხოვნა N5.** ცნობა, გამოყენებულია თუ არა კომისიის დასკვნა ან მისი ნაწილი სახელმწიფოს პოზიციის სახით რომელიმე საერთაშორისო სამართალწარმოებაში ან საერთაშორისო ორგანიზაციის წინაშე. გასარკვევია, საერთაშორისო ფორუმებზე რა პოზიუციას იცავს სახელმწიფო. რატომ ვერ მოიპოვებ მოპასუხე: ეს ინფორმაცია მხოლოდ სახელმწიფოს წარმომადგენლობაზე პასუხისმგებელ ორგანოს აქვს.

B. საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროდან

13. **მოთხოვნა N6.** ჟენევის საერთაშორისო დისკუსიებზე საქართველოს დელეგაციის პოზიციის ამსახველი დოკუმენტები ძალის გამოუყენებლობის საკითხზე 2012–2026 წლებში, იმ ნაწილში, რომელიც 2008 წლის ომის დაწყებაზე პასუხისმგებლობას ეხება. ჟენევის ფორმატი ერთადერთი მუდმივმოქმედი საერთაშორისო პლატფორმაა, სადაც სახელმწიფო 2008 წლის შემდეგ ომის დაწყებაზე პასუხისმგებლობის საკითხს უშუალოდ რუსეთთან განიხილავს; გასარკვევია, რას ამბობდა იქ, სახელმწიფოს რეალური ფაქტობრივი პოზიციას. სამინისტროს საჯარო განცხადებებს მოპასუხე თავად წარადგენს (VI ნაწილი); დელეგაციის სამუშაო დოკუმენტები საჯარო არ არის.

C. საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციიდან

14. **მოთხოვნა N7.** ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაციის 2012–2025 წლების საბიუჯეტო დაფინანსების მონაცემები წლების მიხედვით და ადმინისტრაციის ხელმძღვანელთა დანიშვნის აქტები, მათ შორის თამაზ ბესტაევის დანიშვნის შესახებ. გასარკვევია და დასაზუსტებელი სახელმწიფოს მიმართება ამ საკითხთან და ამის ზუსტი დეტალები. თუ დროებით ადმინისტრაციულ ერთეულს 2012 წლის შემდგომი მთავრობები 13 წელი ინარჩუნებდნენ, აფინანსებდნენ და ხელმძღვანელებს უნიშნავდნენ, მისი შექმნა „ღალატად“ თავად სახელმწიფოს არ შეუფასებია, და ეს კომისიის მხოლოდ კომისიის პოზიციას. რატომ ვერ მოიპოვებ მოპასუხე: დაფინანსების განშლილი მონაცემები და დანიშვნის აქტების სრული ნუსხა

ერთიან საჯარო წყაროში არ არსებობს; მთავრობის ადმინისტრაცია მათ ერთი ცნობით წარადგენს.

V. მოწმეები

15. **მოთხოვნა N8.** საქართველოს მთავრობის წარმომადგენელი (აგენტი) ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოში საქმეზე Georgia v. Russia (II) 2012–2024 წლებში (ვინაობას იუსტიციის სამინისტრო ასახელებს). გასარკვევი გარემოებაა, რა ფაქტობრივ პოზიციას იცავდა სახელმწიფო 2008 წლის 1–8 აგვისტოს მოვლენებზე, მათ შორის რუსეთის შეიარაღებული ძალების შემოსვლის დროზე და 7 აგვისტოს წინა დღეების ცეცხლზე; რა მასალას ემყარებოდა ეს პოზიცია; შეცვლილა თუ არა იგი 2012 წლის შემდეგ და როდის; იცნობდა თუ არა მთავრობა კომისიის დასკვნის ვერსიას და დაუკავშირა თუ არა იგი სტრასბურგის პოზიციას. რატომ არის მოწმე საჭირო: დოკუმენტები პოზიციას აჩვენებს, მაგრამ მხოლოდ მოწმეს შეუძლია თქვას, რას ემყარებოდა ის და შეცვლილა თუ არა სახელმწიფოს პოზიცია დროთა განმავლობაში. ეს პირი ერთადერთია, ვინც სახელმწიფოს სახელით ომის ფაქტებზე საერთაშორისო სასამართლოს წინაშე საუბრობდა.
16. **მოთხოვნა N9.** დროებითი საგამოძიებო კომისიის აპარატის ის თანამშრომელი, რომელიც დასკვნის 2008 წლის აგვისტოს ომისა და 2012 წლის შემდგომი პერიოდის თავებს ამზადებდა (ვინაობას საქართველოს პარლამენტი ასახელებს). გასარკვევია, რომელი წყარო და ჩვენება რატომ შეირჩა ამ ორ თავში; რატომ არ არის დასკვნის შეფასებით ნაწილში ასახული მისივე 326-ე გვერდზე აღწერილი ჩვენებები 2008 წლის 1–7 აგვისტოს ცეცხლზე; მოპასუხის მიმართ რომელი ფაქტი რა მასალით „დადგინდა“ და არსებობს თუ არა ეს მასალა დასკვნის ტექსტის გარეთ; ჩატარდა თუ არა ომის თავზე რომელიმე საერთაშორისო დოკუმენტის (ევროპული სასამართლოს განჩინება, ფაქტების დამდგენი მისიის ანგარიში) შედარება და რა შედეგით. რატომ არის მოწმე საჭირო: დასკვნის რვავე ავტორი მოსარჩელეა და მოწმედ ვერ დაიკითხება; ტექსტის შემდგენელი ერთადერთი პირია, ვისაც სასამართლო დასკვნის მეთოდზე შეკითხვას დაუსვამს. სასამართლოს განცხადების შემდეგ, რომ დასკვნის ფაქტებს გამოიკვლევს, ეს დაკითხვა გამოკვლევის ყველაზე პირდაპირი ფორმაა.

VI. წესი და ვადები

17. გამოსათხოვი მასალის ნაწილი შეიძლება შეიცავდეს სახელმწიფო საიდუმლოებას ან საერთაშორისო სამართალწარმოებასთან დაკავშირებულ შეზღუდულ ინფორმაციას. ეს გამოთხოვაზე უარის საფუძველი არ არის: ორგანული კანონის 24-ე მუხლი გამოწვევას არ იცნობს, ხოლო ევროპული პრაქტიკით სასამართლოს მიერ მხარისთვის მიუწვდომელ მასალაზე დაყრდნობა დაუშვებელია (*Užkauskas v. Lithuania*, §§46–51). მასალა, რომელზეც მოპასუხის წარმომადგენლებს წვდომა არ ექნებათ, გადაწყვეტილების საფუძველად არ გამოიყენება.
18. ვადები: მოსარჩელისთვის დაზუსტებებისა და ასლების წარსადგენად და სახელმწიფო ორგანოებისთვის დოკუმენტების წარსადგენად განისაზღვროს გონივრული ვადა. მოწმეთა მოსმენა მოხდეს სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ სხდომაზე, 27⁶ მუხლის მე-3 პუნქტის თანმიმდევრობით, წერილობითი მტკიცებულებების გამოქვეყნებამდე. მიღებული მასალა მოპასუხის წარმომადგენლებს ასლების სახით უნდა გადაეცეს, ხოლო მის გასაცნობად და პასუხის მოსამზადებლად არსებითი განხილვის გაგრძელებამდე გონივრული ვადა უნდა განისაზღვროს, არანაკლებ 1 თვისა მასალების ჩაბარების დღიდან. ორგანული კანონის 22-ე მუხლის 4² პუნქტით დადგენილი 9-თვიანი ვადა ამ მოთხოვნებს სრულად იტევს.

VII. მოთხოვნა

19. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის პირველი პუნქტის, „საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 22-ე მუხლის 4² პუნქტის, 24-ე მუხლის, 27² მუხლის მე-2 პუნქტის, 27⁵ მუხლის პირველი პუნქტის „ზ“ ქვეპუნქტის, 27⁶ მუხლის მე-3–მე-5 პუნქტების, 29-ე მუხლის პირველი პუნქტის, 31¹ მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტისა და 32-ე მუხლის პირველი პუნქტის, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე, 103-ე, 134-ე და 141-ე მუხლების საფუძველზე, **მოპასუხე ითხოვს, სასამართლომ:**

- 1) დაავალოს მოსარჩელეს შუამდგომლობაში მითითებული დოკუმენტებისა და მასალების წარმოდგენა;
- 2) ორგანული კანონის 24-ე მუხლის საფუძველზე გამოითხოვოს შუამდგომლობაში ჩამოთვლილი დოკუმენტები საქართველოს იუსტიციის სამინისტროდან, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროდან და საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციიდან;

3) მოწმეებად გამოიძახოს შუამდგომლობაში მითითებული პირები. დაავალოს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროსა და საქართველოს პარლამენტს მათი ვინაობის დასახელება და გამოცხადების უზრუნველყოფა;

4) დაადგინოს შეზღუდული წვდომის მასალების წარდგენისა და გამოკვლევის წესი 23-ე პუნქტის შესაბამისად და დააფიქსიროს, რომ მასალა, რომელზეც მოპასუხის წარმომადგენლებს წვდომა არ ექნებათ, გადაწყვეტილების საფუძველად არ გამოიყენება;

5) უზრუნველყოს მიღებული მასალების ასლების გადაცემა მოპასუხის წარმომადგენლებისთვის და მათ გასაცნობად და პასუხის მოსამზადებლად არანაკლებ 1 თვის ვადა განსაზღვროს მასალების ჩაბარების დღიდან;

6) ორგანული კანონის 27² მუხლის მე-2 პუნქტის საფუძველზე გადადოს საქმის არსებითი განხილვა გამოთხოვილი მასალების მიღებამდე, მოწმეთა მოსმენამდე და მოპასუხისთვის განსაზღვრული ვადის ამოწურვამდე;

7) შუამდგომლობა გადაწყვიტოს დასაბუთებული განჩინებით, თითოეულ მოთხოვნაზე ცალ-ცალკე მოტივით, გასარკვევი გარემოების მითითებით.

მოპასუხის წარმომადგენელი: ნიკა გვარამია

2026 წლის 22 ოქტომბერი, ბათუმი